

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Beslut 1/2020		SIDA 1 (4)
Uppsala	DATUM 2020-01-03	DNR ÖN 2019/26

PARTER

KLAGANDE

Bengt Ådahl, Gräsås 365, 313 93 Slättåkra

Ombud: Advokat Andreas Stenkar Karlgren, Grönvall & Partners Advokatbyrå KB,
Box 123, 261 22 Landskrona

MOTPART

Domkapitlet i Göteborgs stift, Box 119 37, 404 39 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Domkapitlets i Göteborgs stift beslut den 13 juni 2019 i ärende S 2018-0849, bilaga A

SAKEN

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

BAKGRUND

Domkapitlet i Göteborgs stift beslutade den 13 juni 2019 att med stöd av 31 kap. 12 § första punkten kyrkoordningen förklara Bengt Ådahl obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst som präst.

Överklagandenämnden har i beslut nr 34/2019 avslagit Bengt Ådahls begäran om vilandeförklaring och i beslut nr 37/2019 avslagit begäran om muntlig förhandling.

YRKANDE M.M.

Bengt Ådahl har överklagat domkapitlets beslut och yrkat att det ska upphävas. Han har till stöd för överklagandet anfört att Överklagandenämndens beslut nr 50/2005 har förlorat sin aktualitet och flera av de påstående som domkapitlet och biskopsmötet gjorde angående rättsliga sakförhållanden har visat sig fundamentalt felaktiga, vilket bör medföra att avgörandet inte kan anses vägledande i liknande fall. Han har tillagt bl.a. följande.

"I särskilt fokus för prövningen i målet ligger följande frågor.

- Kan en präst vara medlem av en annan organisation än Svenska kyrkan och samtidigt anses följa sina vigningslöften?

- Kan en präst i Svenska kyrkan utöva ett pastoralt tillsynsämbe (episkopé) i en sådan organisation och samtidigt anses följa sina vigningslöften?

- Kan en präst i Svenska kyrkan vigas till biskop i en sådan organisation och samtidigt anses följa sina vigningslöften?"

Enligt Bengt Ådahl är svaret på ovanstående frågor jakande. Han har utförligt utvecklat motiveringen till detta och har bl.a. redogjort för sin syn på varför Svenska Frimurare Orden – där präster enligt honom kan utöva ett episkopalt tillsynsämbe – är att anse som en sammanslutning som omfattas av definitionen av ett trossamfund i 2 § lagen (1998:1593) om trossamfund. Han har i den delen anfört bl.a. att ur ett evangeliskt-lutherskt perspektiv uppfyller Svenska Frimurare Orden kraven för att anses utgöra en kyrkobilddning eftersom det till verksamheten hör kristet gudstjänstfirande med ordets förkunnelse och sakramentens administrering, m.m. "Man kan mot detta synsätt anlägga perspektivet att dessa samfund inte självidentifierar som ett fristående trossamfund eller kyrka skild från Svenska kyrkan. Om självidentifieringen skulle göras till rekvisit i rättsregeln så har Missionsprovinsens självidentifiering avgörande betydelse för bedömningen av nu aktuellt ärende." Bengt Ådahl har anfört att han inte har agerat illojalt mot Svenska kyrkan och inte i strid mot den lojalitet som följer av hans vigningslöften.

Bengt Ådahl har sammanfattningsvis anfört följande till stöd för ändring av praxis. "ÖN 2005/50 har genom en lång rad avgöranden inte bara förlorat sin aktualitet. Flera av de påstående som domkapitel och biskopsmöte gör angående rättsliga sakförhållanden har visat sig vara fundamentalt felaktiga (bl.a. angående innebörden och betydelsen av 17 kap 17 § kyrkoordningen, Svenska kyrkans lära och ämbetssyn, tillhörighet till Missionsprovinsen, etc.). Det bör medföra att avgörandet inte kan anses vägledande liknande fall. Det finns ingen möjlighet att skapa generaliserbara rättsregler utifrån rättsfallet som inte allvarligt skulle kunna skada Svenska kyrkan. Att upprätthålla praxis från ÖN 2005/50 innebär en ordning där Missionsprovinsen behandlas på ett annat sätt än alla andra sammanhang, samfund och kyrkor. Det är inte förenligt med de högt ställda kraven på rättssäkerhet och legalitet som gäller för Svenska kyrkans rättsordning. Om man tvärtom tillämpar rättsfallet generaliserbart skulle det skada Svenska kyrkan allvarligt. Detta genom att det kringskär prästers möjlighet att verka pastoralt i det svenskkyrkliga kyrkolandskapet och i samfund i nära angränsning till detta. Det gäller i princip samtliga samfund som berörs i detta yttrande och i yttrandet till domkapitlet. En tillämpning av kyrkorätten där man behandlar likvärdiga samfund på olika sätt skapar ingen förutsägbarhet i rättstillämpningen. Det riskerar att skapa praxis baserat på godtycke, särskilt i underrätternas hantering. Något som blivit frukterna av tidigare praxis. Det märks inte minst genom hur kraftfullt domkapitlens praxis skiljer sig åt mellan stiftet. Någon ansats från kyrkomöte,

biskopsmöte och kyrkostyrelse att komma tillrätta med situationen har inte gjorts. Avgörandet från 2005 bör ändras eller förtydligas för att stå i överensstämmelse med kyrkans lära och ordning så att den överordnade rättsregeln i Augsburgska bekännelsen artikel 7 upprätthålls."

Bengt Ådahl har i ett yttrande daterat den 17 december 2019 anfört ytterligare synpunkter bl.a. på tillämpningen av legalitetsprincipen.

Domkapitlet har motsatt sig ändring och tillagt att det Bengt Ådahl har anfört i överklagandet inte förändrar bedömningen samt att slutsatserna i Överklagandenämndens beslut nr 50/2005 är korrekta och gäller i nu aktuellt ärende.

SKÄL FÖR ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om denne

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

Om domkapitlet beslutar om provotid ska den pågå tre år. Om prästen under provotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig. Någon möjlighet att i sådant fall på nytt besluta om provotid eller besluta om förlängd provotid finns inte.

Överklagandenämnden har i beslut nr 50/2005, efter att ha inhämtat yttrande från Biskopsmötet, utvecklat synen på Missionsprovinsens ställning och därvid dragit slutsatsen att Missionsprovinsen är en kyrkogemenskap utanför Svenska kyrkan. Genom att låta sig vigas till biskop i en kyrkogemenskap utanför Svenska kyrkan, Missionsprovinsen, och i konflikt med kyrkans ordning, hade den aktuella prästen brutit mot vigningslöftet att "troget efterleva kyrkans lag och ordning". Han förklarades därför obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst som präst. Domkapitlet har i det överklagade beslutet tillämpat den praxis som slagits fast i beslut nr 50/2005.

Enligt Överklagandenämndens mening har det inte framkommit skäl att nu göra en annan bedömning än den som gjordes i beslut nr 50/2005. Missionsprovinsen är alltså att anse som en kyrkogemenskap utanför Svenska kyrkan och genom att låta sig vigas till biskop i Missionsprovinsen har Bengt Ådahl, i konflikt med Svenska kyrkans ordning, brutit mot vigningslöftet att följa vår kyrkas ordning. Den jämförelse han har gjort med Svenska Frimurare Orden är inte relevant. Även om orden har en kristen grundsyn är det inte fråga om en kyrklig förening. Till skillnad från Missionsprovinsen är orden inte en egen kyrkobilddning.

Sammanfattningsvis gör Överklagandenämnden samma bedömning som domkapitlet har gjort och Bengt Ådahl ska således förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst som präst.

Överklagandet ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut får enligt 16 kap. 7 § kyrkoordningen inte överklagas.

Johan Munck

ORDFÖRANDE

Maria Wetterstrand Hagström

SEKRETERARE/FÖREDRAGANDE

I BESLUTET HAR DELTAGIT

**Johan Munck, Esbjörn Särduist, Caroline Krook, Torgny Werger och
Britt Louise Agrell. Enhälligt.**

FÖREDRAGANDE

Maria Wetterstrand Hagström.

NÄRVARANDE UTAN ATT HA DELTAGIT I BESLUT

**Severin Blomstrand, Lars Viper, Hakon Långström, Eric Bylander, Margareta Carlenius
och Sten Elmberg**

Expedition till

Klaganden gm ombud

Domkapitlet